

>>> PROGRAM

L. van Beethoven (1770–1827):

**Dvanajst variacij na ruski ples iz baleta
Gozdna deklica Paula Wranitzkega za klavir
v A-duru, WoO71**

*Tema: Allegretto
Variacije 1–12*

J. Brahms (1833–1897):

**Variacije na Schumannovo temo za klavir
v fis-molu, op. 9**

*Tema
Variacije 1–16*

F. Liszt (1811–1886):

**Soirées de Vienne, za klavir, S. 427
(Dunajski večeri)**

*Št. 5 v Ges-duru. Moderato cantabile con affetto
Št. 7 v A-duru
Št. 6 v a-molu. Allegro con strepito*

S. Prokofjev (1891–1953):

Zgodbe stare babice, za klavir, op. 31

*Moderato
Andantino
Andante assai
Sostenuto*

M. Musorgski (1839–1881)/**N. Rimski-
Korsakov** (1844–1908), prir. **K. Chernov:**

Noč na Lisi gori

S. Prokofjev:

**Sonata za klavir št. 7 v B-duru, op. 83
(Vojna sonata 2/Stalingrad)**

*Allegro inquieto – Andantino
Andante caloroso
Precipitato*

>>> NAPOVEDUJEMO

Četrtek, 27. februar 2020, ob 20.00

Grad Kromberk

Marko Hatlak, harmonika

Eva Dolinšek, čembalo

Grajske harmonije

Ponedeljek, 2. marec 2020, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Solisti di Pavia

Enrico Dindo, violončelo in dirigent

XXXIX. Glasbeni abonma, VI. koncert

Sobota, 7. marec 2020, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

Koncert ob 8. marcu:

Lara Janković & Radio Mondo:

“Večer šansonov in koncert za dva”

14 € - redna cena, 10 € - znižana cena za upokojene,
dijake, študente in invalide.

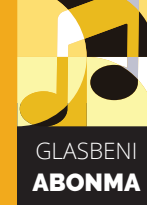
Znižana cena velja tudi za vse ženske ob Dnevu žena.

Izredni koncerti

Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica

E: pr@kulturnidom-ng.si
W: www.kulturnidom-ng.si
T: +386 (0)5 335 40 13

39. sezona/5. koncert

>>> SIMON TRPČESKI Klavirski recital

Ponedeljek,
17. februar 2020,
ob 20.15

Velika dvorana
Kulturnega doma Nova Gorica

»»» Glasbeni svet v tem letu slavi 250-letnico rojstva **Ludwiga van Beethovna** – vihravega glasbenega genija, rojenega v Bonnu, ki je glavino svojega opusa ustvaril po letu 1792, ko se je za vedno preselil na Dunaj. Kot odraščajoči mladenič v svojih dvajsetih si je ugled gradil kot klavirski virtuoz, ki je igral strastno in nemalokrat uničujoče za klavir. Beethovnov opus naj bi sestavljalo sedemdeset nizov variacij za različna glasbila in zasedbe. Zgodnje je večinoma pisal na teme iz del drugih skladateljev. Dvanajst variacij na ruski ples iz baleta Gozdna deklica Paula Wranitzkega za klavir v A-duru, WoO71, je predvidoma napisal med letoma 1796 in 1797, v prvem, formalnem ustvarjalnem obdobju, ko je v njegovih delih zaslediti vplive Mozarta in Haydna. Variacije na ruski ples v A-duru je posvetil grofici Anni Margareti von Browne, katere mož je bil Beethovnov mecen. Paul Wranitzky (1756–1808) je balet Gozdna deklica napisal leta 1796 in je postal velika uspešnica Dunaja. Tema v A-duru je dober primer klasicistične melodije. Večina variacij je v osnovni tonaliteti, le 3., 7. in 11. so v a-molu. Variacije so dekorirane z visoko klasicističnim slogom in z zanimivim harmonskim dogajanjem.

»»» Leta 1854 je Clara Schumann rodila sedmega otroka in njen mož, skladatelj Robert, je bil hospitaliziran v sanatoriju za duševno bolne. **Johannes Brahms**, družinski prijatelj Schumannovih, ki ga je Robert cenil in spoštoval kot skladatelja, je stal Clari v tem občutljivem obdobju ob strani. V tolažbo je prestrašeni ženi, mamic in mednarodno priznani pianistki napisal variacije na Schumannovo skladbo, ki ji je bila pri srcu. Brahmsov niz 16 variacij lahko razdelimo na dva dela: prvih osem je v fis-molu, ostale pa so v sorodnih tonalitetah. Vsaka variacija mojstrsko aludira v svoji obdelavi teme na več drugih Schumannovih skladb. Brahms kot eden zadnjih velikih romantikov in naslednik Beethovna je variacije zasnoval domiselno in učinkovito. Združujejo skladateljev občutek za oblikovno prepričljivost ter spretnost pri tematski in motivični obdelavi, ki s citati in aluzijami na Schumanna kažejo predvsem iskreno ljubezen Brahmsa do Schumanna in njegove družine.

»»» Madžarski skladatelj romantike, **Franz Liszt**, je v skladbah večje spajal domiselnost, razum in znanje. V opusu poleg virtuoznih avtorskih skladb najdemo obsežen del klavirskih priredb, ki so postale stalen sestavni del klavirskega repertoarja, ker so bleščeče napisane. Med te sodijo tudi Soirées de Vienne ali Dunajski večeri, to je niz devetih parafraz na ples Franza Schuberta. Schubert je napisal veliko plesov, namenjenih domači uporabi in plesanju, ki pa so koncertno težko izvedljivi. Liszt je v tem ciklu transkribiral in združil nič manj kot 35 Schubertovih plesov, tako da so postali zanimivi za koncertno izvedbo; dodal jim je interludije in prehode, spremenil tu pa tam harmonije, ustvaril nove pasaže. Osnovno gradivo je razširil in mu dodal nove detajle. V teh capriccio valčkih je zaznati Lisztovo pero, vendar pa sta zvočnost in slog

čisto schubertovska. Zazvene bodo tri skladbe iz niza. V št. 5 je Liszt uporabil dva Schubertova plesa, označuje jo najzahtevnejša tematična obdelava. Št. 7 je najkrajša in najbolj poduhovljena. Št. 6 je med najdaljšimi in združuje, tako kot št. 7, po tri Schubertove plesne.

»»» Tako kot Beethoven in Liszt je bil tudi **Sergej Prokofjev** odličen koncertni pianist. Leta 1918 je zapustil rodno Sovjetsko zvezo in se preselil v New York. V tistem letu je napisal Zgodbe stare babice, za klavir, op. 31. V njegovem opusu je veliko glasbe za najmlajše poslušalce in po naslovu sodeč bi tudi ta sodila v ta krog, vendar pa v tem primeru ni povsem tako, saj je cikel štirih skladb nostalgičen in zvočno preveč kompleksen, da bi bil primeren za mlajše poslušalstvo. Vse so počasne v tempu z umirjeno dinamiko, ki se začne s piano in konča s pianissimo. Prokofjev se je vrnil domov leta 1932 in takrat prevzel vodilno mesto med sovjetskimi skladatelji. Med drugo svetovno vojno je s pomembnimi deli, v katerih se je zrcalilo vzdušje časa, postal prejemnik dveh Stalinovih nagrad. Eno od teh je prejel za Sonato za klavir št. 7 v B-duru, op. 83, iz leta 1943. To je druga iz trilogije tako imenovanih vojnih sonat. Sonata ima vse temeljne lastnosti Prokofjeva, živahnost in ironijo, šaljivo razpoloženje z izrazitim odklonom v posmeh. V njej so zadržana disonanca in politonalost, jedke harmonije in razbrzdani ritmični vzorci. Dekadenca pa se prepleta z elementi jazza. To je ena izmed njegovih virtuoznih mojstrov, najpomembnejših v opusu.

»»» Lisztov Mrtvaški ples in Berliozov Ples čarovnic sta v letu 1867 spodbudila **Modesta Musorgskega** k pisanju simfonične pesnitve, sprva imenovane Kresna noč na Golem brdu. Vsebina vključuje zborovanje čarovnic, trušč in klepet, prihod satana in črnega boga, čaščenje temnih sil, ples čarovnic (sabbath) ter zaključek s cerkvenimi zvonovi, ki ob svitanju preženejo bitja teme. Mili Balakirev iz znamenite ruske peterke, v kateri je bil tudi Musorgski, je delo zavrnil, češ da so to »smeti«. Musorgski je prosil drugega iz peterke, Nikolaja Rimskega-Korsakova, za skupen pregled orkestracije in njene popravke. Željo je izpolnil šele pet let po smrti Musorgskega v 1886. Takrat je simfonična pesnitev Noč na Lisi gori postala uspešnica. Musorgski je bil izviren ustvarjalec, najbolj iz peterke (v kateri sta bila še Borodin in Cui), čeprav je izhajal iz vojaškega poklica in ni imel formalne izobrazbe. Njegovi kolegi so ga podcenjevali, tudi zato ker je pijančeval, in njegovo glasbo kritizirali. Bil pa je prav on edini med njimi vizionarski in revolucionaren. Osnova njegovega glasbenega kreda je izhajala iz ruskega jezika, njegove oblike in izročila. Pomembno sta ga zaznamovali ruska ljudska in cerkvena pesem. Izhajal je iz sodobne ruske književnosti in slikarstva. Njegovi (nerazumljeni) glasbeni ideali pa so pospeševali radikalizacijo tradicije v glasbeni umetnosti.

»»» **Simon Trpčeski** (Makedonija, 1979) je po opravljeni Šoli za glasbo v Skopju, kjer je študiral z Borisom Romanovim, postal BBC New Generation Artist in prejemnik uglednega priznanja, ki mu ga je podelilo Kraljevo filharmonično združenje v Londonu (2003). Od takrat redno nastopa z najimenitnejšimi orkestri, kot so Simfonični orkester London in Melbourne, orkester Concertgebouw Amsterdam, Ruski državni orkester, s filharmoničnimi orkestri iz Helsinkov, Osla, New Yorka, Los Angelesa, Galicije, Japonske in Kitajske ter z Državnim orkestrom s Francije. Kot solist se predstavlja v najpomembnejših kulturnih središčih sveta, od New Yorka do Londona, Pariza, Münchna, Prage in Tokia, ter gostuje na uglednih festivalih: Verbier, Aspen, Bergen, Baltskega morja in BBC Proms. Pogosta so sodelovanja z najslavnejšimi dirigenti, kot so Gustavo Dudamel, Vladimir Jurowski, Andris Nelsons, Gianandrea Noseda, Sakari Oramo, Antonio Pappano, Vasilij Petrenko, Jukka-Pekka Saraste, Robin Ticciati in drugi. V zadnjih sezonah je na turnejah nastopal s številnimi pomembnimi simfoničnimi orkestri, med drugim tudi s Slovensko filharmonijo. V Londonu je nosilec posebnega projekta Makedonissimo, ki se posveča glasbi, kulturi in ljudem rodne Makedonije. Njegova diskografija je široka. Album, izdan za EMI (2002), je Gramophone Awards nagradil z nagrado urednika in za debitantski album. Zgoščenki posneti z Vasilijem Petrenkom in Orkestrom liverpoolske filharmonije ter s klavirskimi koncerti Prokofjeva (Onyx Classics) sta prejeli nagrado Diapason d'Or. S podporo makedonske kulturne in umetniške organizacije KulturOp in Ministrstva za kulturo Makedonije redno dela z mladimi glasbeniki Makedonije in z njimi gradi talente prihodnosti.

Metka Sulič

